

Emmanuel De Cloedt (1845-1919)

Pionier in Zeebrugge, liberaal senator voor Brugge

Jan De Mey

Emmanuel De Cloedt werd geboren te Oostkerke bij Diksmuide op 8 oktober 1845. Hij was één van de grootste aannemers van België. Hij voerde vooral waterbouwkundige werken uit in eigen land, onder meer de aanleg van de haven van Zeebrugge, en in het buitenland. Daarnaast was hij ook politiek actief als liberaal senator. Hieronder volgt een overzicht van zijn activiteiten als ondernemer, cultuurflamingant, politicus en notoir vrijzinnige. In het overwegend katholieke Brugge was hij een vooraanstaand vertegenwoordiger van de liberale en vrijzinnige burgerij.

In 1900 stelden de consoorten Van Mullem hun eigendommen tussen de Boonemvest, de Coupurerei, de Gapaardstraat en de Gentpoortstraat te Brugge openbaar te koop door het ambt van notaris De Busschere. Uiteindelijk werd de melassestokerij omgebouwd tot ijzergieterij "La Madeleine" door de "Ets. De Cloedt, Fauvelle et Cie" met Emmanuel De Cloedt als voornaamste aandeelhouder. Op 14 oktober 1907 is De Cloedt één van de 40 medeoprichters van de "Compagnie d'Armement des Flandres" met als eerste doel de bouw van een schip van 1200 ton voor vervoer van steenkool. Hij trad in associatie met andere ondernemers, zoals de brouwers Leon De Meulemeester en Aimé Delanote en had belangen in de sigarenfabriek De Neve.

Sedert 1888 was De Cloedt lid van de liefdadige vereniging "De Vrienden van de Schamele Arme" te Brugge, van liberale signatuur. Hij was een actief lid van het Brugse Willemsfonds. Van 1892 tot 1893 was hij lid van het Comité. In 1913 werd het Willemsfonds door hem begiftigd met de som van 200 frank. Bij de heroprichting van de vereniging "Brugge-Voorwaarts" in 1913 was De Cloedt erevoorzitter.

Emmanuel De Cloedt was hoofdman van de Koninklijke Handbooggilde Fort Lapin te Brugge, lid van de Koninklijke St.-Sebastiaansgilde Sint-Andries vanaf 1882, lid van de Keizerlijke en Koninklijke Gilde De Vrije Archiers van Mynheere Sint-Sebastiaen te Sint-Kruis vanaf 1905, van de handbooggilde "Het Progrès" te Brugge aan de Dampoort en van de Koninklijke Hoofdgilde Sint-Sebastiaan te Brugge in de Carmerstraat vanaf 24 juni 1893.

In 1912, hij is dan 67 jaar, stapte hij in de politiek voor de liberale partij en ambieerde hij een senaatzetel. In de poll, georganiseerd door de "Association Libérale de Bruges", haalde hij het op de uittredende senator Jean Alfred de Lanier (1855-1939).

Hij voerde kiescampagne met een brochure "Een man uit het volk", gedrukt door de christendemocraat Camiel Moeyaert (1868-1946) te Brugge in 1912. Hij stelde zichzelf voor als Vlaming en Democraat. Hij beloofde zijn kiezers alleen het Nederlands in de Senaat te zullen gebruiken en te ijveren voor de

vernederlandsing van de Gentse universiteit. Hij steunde de eis voor algemeen enkelvoudig stemrecht en had belangstelling voor het arbeidersvraagstuk. Zijn programma vond bijval bij diverse segmenten van het kiezerspubliek. Hij kreeg stemmen van de vooruitstrevende vleugel van de liberale partij. Hij kon ook rekenen op de steun van het “Van Gheluwe’s Genootschap” dat de liberaalgezinde werklieden groepeerde. Tenslotte werd hij nog gesteund door de christendemocraten van priester Fonteyne. In 1912 hadden zij geen eigen kandidaat voor de senaat voorgesteld.

Op 2 juni 1912 werd Emmanuel De Cloedt tot senator verkozen. Hij bleef in de senaat zetelen tot zijn overlijden. Hij kwam herhaaldelijk tussenbeide o.a. over de havenwerken in Zeebrugge en de wederopbouw na de Eerste Wereldoorlog. Hij verdedigde ook, zoals hij beloofd had, de Vlaamse belangen.

Tijdens de discussie over een wetsontwerp over het gebruik van de talen in het leger op 20 juni 1913 sprak hij volgende rede uit, waarin hij in het Frans de Vlaamse zaak verdedigde (vertaling in de Parlementaire Handelingen – Senaat – Buitengewone zitting van 1913 – Zitting van 20 juni 1913, 445):

“Depuis que la Belgique est indépendante, c’est la première fois qu’un projet de loi s’intéresse à la défense des intérêts moraux et des droits linguistiques de nos soldats flamands. Ce projet de loi a été accueilli avec beaucoup de plaisir par tous ceux qui sont d’avis qu’il faut traiter ce problème dans le calme et de façon honnête et qui veulent que les soldats flamands soient mis sur un pied d’égalité avec les soldats wallons.

Notre population flamande a été trop longtemps mise dans un état d’infériorité, à cause de la langue qu’elle parlait.

On demande, aujourd’hui, aux trois millions de Belges qui ne connaissent que le flamand d’accepter le principe du service militaire obligatoire et généralisé.

Nous voulons bien l’accepter mais nous exigeons l’égalité linguistique à l’armée.

A partir du moment où nous sommes obligés de confier nos enfants à l’armée, nous voulons avoir l’assurance que les officiers, qui reprendront à la caserne la place des parents, puissent s’adresser à nos enfants dans leur propre langue.

Le fait que des officiers puissent manipuler et punir nos garçons flamands, sans connaître un mot de leur langue, est un abus monstrueux. Les officiers doivent pouvoir se faire comprendre de tous les hommes qu’ils commandent.

En créant l’égalité entre régiments wallons et régiments flamands, on réalisera un grand pas vers la paix linguistique et la fusion de nos deux races.”

Emmanuel De Cloedt was lid van de vrijmetselaarslogeloge “La Flandre”. Toen in 1912 in de Beenhouwersstraat nummer 2 te Brugge, een tempel en een banketzaal werden gebouwd naar de plannen van architect Ernest Callebout, werden de werken gefinancierd door De Cloedt, samen met Honoré De Swarte, ook een ondernemer uit Nieuwpoort en Alfred de Brouckère uit Roeselare.

Op 21 november 1903 werd de “Bonne Chiere”, d.i. “Zoete Leven”-molen op de Kruisvest te Brugge door een zware storm vernield. In 1911 schonk De Cloedt 5.000 frank om een driezolder-staakmolen uit Olsene (Oost-Vlaanderen) aan te kopen, te laten ontmantelen en weder op te richten op de plaats van de verdwenen molen. De inhuldigingsplechtigheid vond plaats op 15 juli 1911, in de aanwezigheid van De Cloedt, zijn echtgenote, geboren Ternier, en twee dochters, burgemeester Amédée Visart de Bocarmé, schepen Louis Ryelandt en de West-Vlaamse gouverneur Albert Ruzette.

De familie De Cloedt woonde in Brugge op de hoek van de Burg en de Hoogstraat, later het hotel “Saint-Georges”. Het gebouw is thans gesloopt om plaats te maken voor het “Crown Plaza”-hotel. Tijdens de Eerste Wereldoorlog verbleef De Cloedt in Nederland.

Emmanuel De Cloedt, ridder in de Leopoldsorde, overleed te Brussel op 23 mei 1919 aan de gevolgen van een heelkundige ingreep.

Literatuur

- Lefèvre P., *Le libéralisme à Bruges (1893-1940)*, Brussel ULB, onuitgegeven licentiaatsverhandeling (sectie geschiedenis), 1976, 262-264.
- Rotsaert K., *Lexicon van de parlementariërs uit het arrondissement Brugge 1830-1995*, Brugge, 45.
- Baes W. m.m.v. De Blicck A. en Willems J., *Van Rame tot Coupure. Geschiedenis van een Brugse wijk*, Brugge, 1997, 194.
- *La Flandre 5881-5981*, 1981, 22, 24.
- Weyts D., *Daar komen de schutters... Handbooggilden in Sint-Kruis*, in: *Brugs Ommeland*, 49^e jg, 2009, nr 1, 38-55.
- Rau J., *Een eeuw Brugge, 1800-1900, deel 1*, Brugge, 2001, 217.
- Rau J., *De Brugse Parochies. 3. Het leven in O.-L.-Vrouw, Sint-Walburga, Kristus-Koning*, Brugge, 1989, 112.
- Godar H., *Histoire de la Gilde des Archers de Saint Sebastien de la ville de Bruges*, Brugge, 1947, 472.
- Dewitte F., *500 jaar vrije archiers van mynheere sint sebastiaen te Sint-Kruis Brugge*, Brugge, 1975, 164.
- Vanhoutryve A., *Zo leefde Brugge. Historische krantenlectuur, Deel 3, 1871-1910*, Brugge, 1988, 157-158.
- Vanhoutryve A., *Een Koninklijke Brugse Filantropische Kring “De Vrienden van den Schamelen Arme” of “Les Amis du pauvre honteux”*, Brugge, 1984, 185.
- Devliegheer L., *De Molens in West-Vlaanderen*, Tielt, 1984, 144
- Moeyaert W., *Schuttersgilden te St.-Andries*, Brugge, 1983, 94.
- Van den Abeele A., *Emiel Van de Abeele – een vechter -*, Tielt, 1969, passim.